

POSUDEK OPONENTA PRÁCE

NEUHORTOVÁ, Justýna. *Vzdělávání v oblasti duševního zdraví pro učitele druhého stupně základních škol*. Praha, 2023. 91 s., 13 s. příloh. Diplomová práce (Mgr.). Univerzita Karlova, Filozofická fakulta, Katedra andragogiky a personálního řízení. Vedoucí práce: doc. PhDr. Martin Kopecký, Ph.D.

1. Obsah a struktura práce

Předložená diplomová práce se zabývá aktuálním a zároveň poněkud netradičním tématem, kdy je oblíbená a dlouhodobě zpracovávaná problematika vzdělávání učitelů základních škol relativně novátorsky zacílena na oblast duševního zdraví. Výklad má rozsah 56 textových stran a je rozdělen do pěti samostatných kapitol, Úvodu a Závěru. Jednotlivé části textu systematicky pokrývají zvolenou tematickou oblast. Cíl byl relevantně formulován, ačkoli jeho formulace v abstraktu a v Úvodu nejsou plně kompatibilní. Podobně je tomu i v případě české a anglické podoby klíčových slov (viz „continuing education“).

Celý text je pojat relativně komplexně, autorka přistoupila ke zpracování problematiky zodpovědně, včetně solidní rešerše, jak je zřejmé z výběru použitých zdrojů. Práce má logickou strukturu, kdy autorka nejdříve představuje výchozí problematiku duševního zdraví, která je následně aplikována na skupinu učitelů druhého stupně základních škol. Z pohledu čtenáře by nicméně bylo vhodnější dílčí tematické celky členit do většího množství subkapitol nižšího řádu (např. 1.2.1, 1.2.2 aj.), což by napomohlo snadnější orientaci. Přirozeným vyvrcholením celého výkladu je původní empirické šetření, které organicky propojuje všechny zpracované dílčí oblasti. Metodiku i zpracování, včetně vyhodnocení a diskuse, lze hodnotit jako kvalitní a odpovídající výchozím očekáváním.

2. Odborná úroveň

Posuzovaný text vykazuje odpovídající odbornou úroveň. Autorce se daří zasadit témata do potřebných souvislostí, a zároveň kriticky poukazovat na vybrané problematické aspekty. Teoretický úvod je sice poměrně rozsáhlý, ovšem nikoli samoučelný. Pozitivně hodnotím snahu poctivě reflektovat specifika vybrané cílové skupiny, čímž si autorka vhodně připravuje argumentační základnu pro navazující empirické šetření. Ocenit lze kvalitní komparaci dostupných dat.

Určitým negativem textu je však, přes výše uvedené, jeho převažující deskriptivní charakter, kdy se autorce ne vždy daří překročit rámec standardní kompilace, byť kvalitní. Na druhou stranu je třeba přiznat, že tento postup je funkční a pro závěrečnou práci tohoto typu i do velké míry očekávaný, byť je určitá simplifikace některých témat více než patrná (např. syndrom vyhoření, prestiž učitelské profese, motivace, ad.). Ocenil bych rovněž organičtější propojení některých analyzovaných témat. Jak např. autorkou uváděné trendy učitelské

profese (stárnutí, feminizace, aj.) mohou ovlivnit ústředí problematiku celého zkoumání, tj. dušení zdraví? Některé formulace lze hodnotit jako zkratkovité a ne plně akceptovatelné (např. s. 32: „Vzdělávání, které připravuje budoucí učitele na výkon profese, zařazujeme do formálního vzdělávání.“). Problematika motivace měla být, s ohledem na zaměření textu, výrazněji vztažena na oblast motivace ke vzdělávání, a následně na specifika učitelské profese. Přehled nabídky uvedený v rámci kapitoly 3.4 je zcela jistě neúplný, jak i sama autorka uznává. Nereflektovány jsou např. případy, kdy je tematika duševního zdraví sledována spíše jako sekundární faktor inkriminované edukační aktivity, nikoli jako její primární cíl.

Na úvodní kapitoly navazuje původní empirické šetření, které je solidně metodicky zakotvené a kvalitně zpracované. Mám nicméně pocit, že stanovené výzkumné otázky nejsou plně kompatibilní s formulovaným cílem. Rovněž se domnívám, že formulaci druhé z uvedených hypotéz by bylo vhodné upřesnit. Otázkou je i relevance třetí hypotézy, kterou lze považovat za triviální. Vyhodnocení získaných dat je pojato spíše redukovaně, postrádám výraznější propojení odpovědí na jednotlivé otázky a jejich podrobnější vyhodnocení. Z hlediska validity celého šetření postrádám informaci k tomu, jakým způsobem byl zajištěno, aby všichni respondenti skutečně jednotně hodnotili zaměření uváděných edukačních aktivit do sféry duševního zdraví.

3. Práce s literaturou

Soupis bibliografických citací obsahuje 118 pramenů, včetně odpovídajícího zastoupení cizojazyčné literatury. Autorka v celém textu prokazuje svou schopnost korektně s těmito prameny pracovat a vybírat vhodné odkazy. Identifikovat však lze některá korekturní pochybení. Např. u kolektivních monografií je třeba vždy odkazovat autory jednotlivých kapitol, nikoli editory (viz s. 35). Ne vždy je dodrženo pořadí vydavatelských údajů v odkazech (tamtéž).

4. Grafické zpracování

Z hlediska grafického zpracování je práce vypracována zodpovědně a až na drobné výjimky nevykazuje žádná závažnější pochybení. Ne vždy se však daří dodržet zvolenou grafickou podobu (např. uvádění názvů knih, dokumentů nebo zákonů kurzívou).

5. Jazyková úroveň

Posuzovaný text vykazuje odpovídající stylistikou i gramatickou úroveň a použitý jazyk lze označit za čtivý a srozumitelný. Jako celek tak odpovídá očekávané úrovni jazykového zpracování. Pouze raritně lze identifikovat drobná pochybení, především v oblasti interpunkce. V Úvodu lze registrovat záměnu pomlčky za odlišný grafický znak, na s. 26 je nevhodně uvedena závorka, aj. V rámci výkladu je rovněž místy nestandardně využíváno první osoby.

6. Podněty k rozpravě

Jak bylo v rámci empirického šetření zajištěno, aby všichni respondenti jednotně chápali spojení „vzdělávání v oblasti duševního zdraví“?

7. Závěrečné hodnocení práce

Z celého textu je zřejmé, že autorka se v dané problematice solidně orientuje. K této práci tak nemám z formálního ani odborného pohledu žádné zásadní připomínky. Domnívám se, že ji lze i přes uvedené výhrady považovat za celkově zdařilou a vyhovující, a proto ji doporučuji k obhajobě s navrhovaným hodnocením **velmi dobře**.

V Praze dne 2. září 2023

PhDr. Michal Šerák, Ph.D.